GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek — Nro. 109. 110 — 25. Września 1826.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Listy z Nowego-Yorku z d. 2. Sierpnia donoszą: »Podług listów prywatnych z Kolumbii, Rząd w Maracaibo poddał się Jenerałowi Paez i chce Rządu federacyynego. Jenerał Paez rozpisał na d. 14. Lipca Zgromadzenie wszystkich mieszkańców Walencyi od 14 do 50 lat, którzy zebrać się maią na wielkim placu miasta, aby zaciągnęli się do milicyy. W Odezwie swoiéy mówi o potrzebie połączenia się przeciwko wspólnemu nieprzyiacielowi; atoli nie wiadomo, kogo tym nieprzyiacielem być sądzi, czyli Bermudeza i iego woysko, lub Hiszpanów; do prawdy podobna, iż namienia o planach Bermudeza, i może wiedział iuż o Odezwie tego Jenerała. Paez mowi, iż chce umierać za powszechne dobro. Korrespondent Gazety Baltimorskiéy wyraża pod d. 6. Lipca: »Sądzą powszechnie, że Paez zostanie na śmierć wskazany; w Departamencie Wenezueli będzie pewnie pokóy przywrócony za przybyciem Boliwara, którego spodziewaią się za kilka tygodni. Jenerał Bermudez w Odezwie swoiéy namienia o 12 tysiącach woiowników, którzy przeciwko Wenezueli wyruszą z Peru. Konstytucyionista Bogocki śmiało powstaie na Paeza; wyraża ón, iż z odmianami w Konstytucyi powinien był stosownie do ustawy zatrzymać się do roku 1830, a teraz sam się przekonać musi, iż wolności wielką wyrządził krzywdę i zasłużył na imię zdraycy. *(Gaz. Wied.)*

Portugaliia.

Donoszą z Lizbony z d. 21. Sierpnia: Xiężniczka Rejentka rozkazała na równinie Ourine odprawić drugie wielkie obroty woyska, a to na pamiątkę sławnego zwycięztwa Alfonsa I. nad Maurami. Xiężniczka w towarzystwie Sióstr Swoich była na koniu w mundurze woyskowym, idąc za przykładem dawnieyszych Królowych Portugalskich. Czterysta do pięciuset znakomitych obywateli miasta towarzyszyło Xiężniczce i sztabowi Jeneralnemu. — W skutek wolności druku wychodzi w Portugalii 8 nowych Gazet politycznych.

Gwiazda z d. 7. Września zawiera co następuie: »Jeden z Dzienników głosi dzisiay, że w Lizbonie wybuchnął spisek i postrach rozszerzył się aż do Paryża. Naynowsze z Portugalii nadeszłe tutay wiadomości są z d. 15. Sierpnia i nie podobna ieszcze mieć nowszych. »Rząd, nie spokoyny z dyspozycyi konney straży policyyney, rozkazał straży policyyney pieszéy zaiąć mieysce tamtéy, a część osób do pierwszéy należących wysłał na wyspy Azorskie. Fałszém iest, iakoby znakomite osoby były skompromitowane, i Rejentka wezwać miała Admirała Angielskiego, aby eskadrę stoiącą na Tagu oddał pod Jéy rozporządzenie. Tymczasem musiemy powiedzieć, że nieukontentowanie naprzód w Stolicy poczęło się obiawiać, i że każdy był niespokoyny. Lecz cóżby przy tém wszystkiém mogło nas strachem w Paryżu nabawić?«

Gazeta nadworna Lizbońska z d. 22. Sierp. zawiéra następuiący artykuł:

»Nadzwyczayne zdarzenie, które dzisieyszéy nocy Stolicę poruszyło i podało nową sposobość do wyrażenia się wybornemu duchowi, iakim godni mieszkańcy onéyże są ożywieni; musiało koniecznie publiczną wzbudzić obawę i pomimo szczęśliwych rezultatów osiągnionych surowemi i silnemi środkami, godziny, okoliczności, czcze wieści, fałszywe wykłady, zwykle w takich razach biegaiące, wszystkich przyiaciół prawego porządku i wszystkich prawych Portugalczyków słusznie przeraziły.«

»Ztąd, aby ich uspokoić, śpieszemy ścisłém lecz dokładném wystawieniem zabiegów, które tę pamiętną noc na nieszczęsną epokę buntu i bezbożności wybrały, donieść onym o wypadku, co owe zamachy zamienił w iedną noc, czyli raczéy w ieden dzień tryiumfu i sławy dla świętéy sprawy Króla i Narodu, dla sprawy, która tak przez swoią naturę, iak przez naszą przychylność do wspaniałości i sprawiedliwości Monarchy, co ie tak silnemi węzłami na zawsze złączył, iest iedną i nierozdzielną.«

»Garstka bezbożnych złemi obyczaiami wsławionych intrygantów knowała nierozmyślny spisek; byli to ludzie pozbawieni sądu o rzeczach, aby tak wielkie dobrodzieystwa poymować mogli i dla których zepsutego charakteru sama myśl, by mieć udział do tych dobrodzieystw, iest obrzydliwością; iako źli obywatele i ieszcze gorsi poddani, ułożyli w swym nierozsądku szalony proiekt powstać przeciwko swemu prawemu Królowi i naturalnemu

)(

Monarsze, zniszczyć uświęcone instytucyie, które, ponieważ wyszły od Tronu, maiąc za podstawę naturę i sprawiedliwość i przez rękoymiią, iaką zapewniaią wzaiemnie prawom Monarchy i Jego ludu, ręczą za powszechną całość i pomyślność.«

»Spisek ten bezbożny tak względnie swego zamiaru, i onegoż hersztów musiał koniecznie szukać narzędzi do wykonania swoich zamysłów; istotnie życzyli sobie przez bunt pospólstwa lub rewolucyią siły zbróyney ieszcze inne uczynić zmiany. Spisek ten wspierał się na korpusie, wyraźnie na obronę obywateli i utrzymanie publicznego porządku utworzonym, a który iuż z tegoto powodu winien był mieć na uwadze, nie należeć do żadnych poruszeń, iakabykolwiek onych była przyczyna. Korpus policyi konney uwiedziony do buntu przez Oficerów do tegoż korpusu nie należących, udać się miał wrąz z oddziałem piechoty w nocy o godzinie 1szey na plac zwany *Campo Pequeno*, i tam oczekiwać, dopóki się z nim nie połączą z innych korpusów woyska w Stolicy będące, które podobnie uwieść spodziewano się.«

»Gdyby ich szalone nadzieie były do skutku przyszły i gdyby istotnie znaczna liczba woyska była się z nimi połączyła, mieli oni żądać rzeczy nie do uwierzenia; ogłosić nowego Króla i nową Rejencyią, zniszczyć prawość teraźnieyszego Monarchy wraz z instytucyiami przez iego wysoką mądrość nam nadanemi, wprowadzić nikczemny system absolutyzmu, który w Portugalii dopiero wtedy rządzić i panować począł, gdy Portugaliia przestała być owym bohaterskim i chwałą uwieńczonym narodem, który Europę swoiemi bogactwy i swoiemi wielkiemi dziełу wprawiał w podziwienie; gdyśmy temi samemi stopniami, na których dowolność wznosiła się, powoli na ostatnią nędzę zeszli, w którey tak długo zostawaliśmy, i ieszcze w téyże chwili bylibyśmy na hańbę w niey zostawali, gdyby nie silne ramię naszego wspaniałego odnowiciela.«

»W razie, gdyby nie mieli dostateczney siły do wykonania swey zbrodni, zamiarem ich było udać się do Villa Franca, zkądby i poruszenia załogi Stolicy uważać, i ieżliby te poruszenia nie były dla nich pomyślne, ztamtąd, idąc w ślady pułków drugiego iazdy i siedmnastego piechoty puścić się mieli do Hiszpanii. Atoli Opatrzność nad Narodem Portugalskim i iego dostoyną dynastyią czuwaiąca; ręka Boska wzniesiona nad głowami dobrych Królów zniszczyła uroione proiekta bezbożnych. Rząd, który w przykrych stosunkach Oyczyzny nie spi nie drzymie, który wszystkie kroki tych, którym nie ufał, nieustannie śledził, położył tamę obrzydłemu spiskowi.«

»Środki iego tak trafnie były przedsięwzięte, tak dobrze wyrachowane, tak dzielne, że ten spisek zupełnie został zniweczonym. Cztéry kompanie policyi konney będące głównym narzędziem buntu, rozbroiono, a cała, naylepszym duchem tchnąca załoga Stolicy okazała się wierną podporą Tronu i swobód publicznych. Korpus pierwszy i drugi linii współubiegały się w karności i służbie, szczególnie zaś odznaczył się szanowny korpus kupiecki; nadzwyczazna liczba obywateli towarzyszyła z radością wiernym obrońcom ustaw i Króla. I tak spokoynie upłynęła godzina, wybrana do anarchii i rewolucyi.«

»Zbyteczną iest namienić, że szeregowi w téy rewolucyi, iakto we wszystkich podobnych przypadkach zdarzać się zwykło, byli zupełnie ślepemi narzędziami. Oficerowie z bezbożną chytrością dawno ich zdemoralizowali, albowiem wzbudzali w nich nienawiść ku spokoynym obywatelom, wstręt ku Królowi i ku ustawom przez niego danym, napaiali ich fałszywemi i zgubnemi wyobrażeniami o systemacie regeneracyynym, który Monarcha w swoim Królestwie zaprowadzić postanowił, a który pomimo bezbożnych nieprzyiaciół onego, dopoki Narod istnieć będzie, ma iego stanowić i ugruntować pomyślność.«

»Przedsięwzięto wszystkie środki do zupełnego wytępienia spisku i przykładnego ukarania zbrodniarzy. Nietroskaycie się więc mężni Portugalczycy i dziękuycie Opatrzności, która wam w tak pamiętnym na zawsze dniu dała świętny dowód swoiéy opieki.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Londyńskie Gazety z d. 30. Sierpnia zawieraią z Kalkuty następuiące dalsze wiadomości o ratyfikacyi pokoiu z Birmanami: »Gdy woysko Angielskie wyszło z Pagamtszu, dla posunienia się przeciwko Umerapurah, odebrał Sir Archibald Campbell kilku gońców od Króla, ofiaruiącego mu warunki, które Jenerał odrzucał, ponieważ nie obeymowały wszystkiego, czegośmy żądali. Nakoniec, gdy woyska były iuż cztéry dni drogi od wspomnioney Stolicy Państwa, przybył Missyionarz Brice, którego Dwór Birmański używał do układów z zatwierdzonym traktatem, i zaliczył 100 lacków rupii, pierwszą część kontrybucyi maiącey być Kompanii wypłaconey. Jeńcy woienni zostali wypuszczeni. Kilku Oficerów Angielskich, którzy z obozu udali się do Umerapurah, przyiął Król z naywiększemi honorami. — Biskup Kalkucki umarł d. 3. Kwietnia w Tritsznopoli, gdzie się był udał dla bierzmowania swoich owieczek.

Oprócz prowincyy i miast przez Dwór Birmański odstąpionych, które częścią do Państwa Birmańskiego należą, a po części tenże Dwór rościł sobie do nich prawo, iak zapewnia Ka-

ryier, odstąpił także Kompanii prowincyie i wyspy Yeh, Tavoy, Mergui, Tenasserim; Dwór Siamski, obięty także traktatem. Podług przedugodnych warunków pokoiu w Prome, Poseł Angielski z 50 ludzmi zasłony rezydować będzie na Dworze Birmańskim i nawzaiem Birmański Poseł z taką samą liczbą ludzi w Kalkucie. — Nadzwyczazny dodatek do Gazety Rządowéy Kalkuckiéy do doniesienia o ratyfikacyi traktatu pokoiu z Birmanami, dodaie ieszcze i to, że i miasto Martaban (Stolica prowincyi nadbrzeżnéy Birmańskiéy podobnego nazwiska) pozostanie w posiadaniu Anglików. *(D. Au.)*

O statkach parowych budowanych w Anglii dla Lorda Cochrane, będących teraz przedmiotem rozmów, zawiera artykuł korrespondenta w Globe i Traveller z dnia 29. Sierpnia: Na kilka miesięcy przed Sierpniem roku zeszłego, Deputowani Greccy PP. Orlando i Luriotti wręczyli P. E. Ellice, Członkowi Parlamentu, 10,000 funt. szt., aby za te pieniądze wybudował okręt parowy dla służby Grechiéy. Przedsięwzięto budowę, i wystawiono okręt Perseverance. W Sierpniu r. z. wspomnieni Deputowani zrobili z Lordem Cochranem układ, iż ma mieć sześć okrętów parowych (z których przez P. Ellice zamówiony miał być iednym) pod swoiemi rozkazami, iako Admirał floty Greckiéy w woynie przeciwko Turkom. Zgoda ta nastąpiła za pośrednictwem PP. Francis Burdet, John Came, Hobhouse i E. Ellice, którzy obowiązali się za Lorda Cochrane, że on z swoiéy strony dopełni obowiązków. Deputowani Greccy dla uskutecznienia tey ważnéy rzeczy mieli dać 160,000 funt. szt.; między innemi warowano, że okręty te będą kupione i w pewnym czasie, — sądzę we dwóch lub trzech miesiącach, uzbroione do boiu. Po zawartéy ugodzie, PP. Ricardo, kontrahenci ostatniéy pożyczki, otrzymali od Greckich Deputowanych zlecenie, aby wyż pomienioną znaczną summę, która wraz z owemi 10,000 funt. szt. danemi P. Ellice, czyniła 160,000, z pieniędzy w ich ręku będących a przez pożyczkę weszłych, na bok odłożyli. Miasto, iak ułożono, kupić okręty, zamówiono pięć nowych okrętów parowych; lecz kto ie zamowił, nie mogłem się dowiedzieć. Użyto dwóch budowniczych okrętowych, iak słyszę, PP. Brant i współki, i ieszcze innych Panów, których imion nie pamiętam. Na dostawę do tych pięciu okrętów potrzebnych machin, PP. Ricardo zrobili kontrakt z P. Galloway z West-Smithfield, w którym ostatni obowiązuie się, iż wszystko miało być gotowe w Grudniu r. z. Dla czego rzecz ta aż dotąd ciągła się, mam nadzieię, że Deputowani i inne osoby maiące udział w téy okoliczności, będą wezwane dać wyiaśnienie.

Właściciele papierów z pożyczki Greckiéy, podług zapewnienia Globe, mieli zgromadzić się w d. 4. Wrzesnia w City of London-Taverne, dla przedsięwzięcia śledztwa względem użycia obudwóch pożyczek w Anglii zaciągnionych, iakoteż względem okoliczności, które przez opóźnienie użycia pieniędzy przeznaczonych na obronę ludu Greckiego, przyczyniła się do przedłużenia cierpień tego ludu i do szkody tak widocznéy w téy sprawie.

Kuryier co się dotycze nowéy ustawy zbożowéy mówi: »Wiele gazet pokłada za wielką wagę w rozkazie rządowym, podczas gdy inne chcą wyciągać z tego niepokoiące uwagi względem powszechnego stanu Anglii. Gdyby były symptomata naglących okoliczności, tedy pewnie Ministrowie byliby czuli ten niezbędny obowiązek zwołania natychmiast wielkiéy Rady Narodowéy, ale nie dopiero we dwa lub we trzy miesiące. Nie chcemy zaprzeczać, iżby nie było wiele ważnych przedmiotów, których ostateczne rozstrzygnienie może mieć wielki wpływ na przyszły los kraiu. Przedmioty te zaymą naturalnie naprzód uwagę Parlamentu, ale przy ich ważności i zawikłaniu, w tak krótkim czasie między początkiem prac i Swiętami Bożego narodzenia nie będą mogły być uchwalone stanowcze środki. Formalności przy zebraniu się nowego Parlamentu zachodzące, wybór Mówcy, przysięga i t. d. wymagaią przynaymniéy 14 dni. Z tąd z pewnością twierdzić możemy, że te uprzednie formalności spowodowały Ministrów zwołać Parlament przed Bożem narodzeniem. Gdy ten na posiedzeniach przed feryiami uporządkuie się, tedy po feryiach będzie w stanie zaiąć się natychmiast publicznemi sprawami.

Długo trwaiące deszcze w Irlandyi, spłoszyły z téy wyspy obawę głodu, i ziemniaki, ta pierwsza potrzeba włościana Irlandzkiego, w iednym dniu spadły o 40 procentu. *(D. Au.)*

Jenerał Gubernator Vandiemeslandyi mianował Kommissyią z trzech osób złożoną, aby tę osadę wymierzyć. Ma ona być podzieloną tak, iak matka oyczyzna na Hrabstwa i Parafiie, i grunta będą publicznie ocenione.

Listy z Malty donoszą, że Kapitan Gordon, który się odznaczył przy dowodzeniu szalupami fregaty Sybilli przeciwko Greckim rozbóynikom, a o którego śmierci głoszono, żyie; raniony był trzema kulami, dwie przeszyły mu brzuch, skaliczywszy mu kość pacierzową, a trzecia utkwiła w ciele. *(G. Wied.)*

Francyia.

Gwiazda z d. 7. Września wieczorem zawiera następuiący artykuł: Zbiliśmy wczoray wieść o blokadzie wyspy St. Domingo przez naszą eskadrę. Nadeszły dzisiay Dziennik: du Havre donosi co następuie: Okręt: »Szczęśliwy związek«, pod Kapitanem Raisin, zawinął onegday do tuteyszego portu. Hayta przy odpłynieniu wspomnionego okrętu (w dniu 26. Lipca) zupełney doznawała spokoyności. Brygi: Jenerał Foy i Emilienne z Havre, i Obadwa Bracia z Bordeaux, gdy odpływał, stały w Port-au-Prince, i dwa okręty kupieckie z Bordeaux przyprzybyły tamże. Przy mieliznie Terre-neuve spotkał okręt »Elzbietę-Klarę« z Bordeaux.«

Gwiazda dodaie następuiącą uwagę: Te podania pozbawiaią wszelkiey wartości następuiącego udzielenia, które tylko dla tego umieszczamy, ponieważ inne gazety nie omieszkaią ie udzielić.

Telegraf Hampshirski donosi, że Tweed o 28 działach wypłynął z Port-Royal do Port-au-Prince, aby tamże dał opiekę Angielskim poddanym, ponieważ wybuchło powstanie w owém mieście; okręt angielski z tą wiadomością przybyły, wypłynął w d. 26. Lipca z Port-Royal. — »Zdaie się z resztą (kończy Gwiazda) że Angielskie i Amerykańskie gazety chcą koniecznie zamieszać spokoyność Hayty; powody ich nie trudno byłoby zgadnąć.«

Gwiazda z tego samego wieczora mówi: Pisma Angielskie donosiły, że Sir Charles Stuart nie dla czego innego udał się do wysp Azorskich, tylko aby rozpoznał stan tych wysp, i o tem zdał dokładny raport Cesarzowi Dom Pedrowi. Oznaymiliśmy iuż gazetom Angielskim, że podróż Sir Charles Stuarta niema zamiaru politycznego; dzisiay ponawiamy w skutek listu odebranego z pewnego zrzódła z Lizbony, że Sir Charles Stuart wraz z Kapitanem fregaty Diamond popłynął w tym zamiarze na wspomnione morze, aby wynalazł okręt; na którym fregata Diamond zostawiła 13 ludzi, aby wyładować towary z okrętu, który mocno został uszkodzony, podczas gdy fregata udała się do Lizbony z Konstytucyią. Od tego czasu nie było żadney wiadomości o ludziach na owym okręcie zostawionych. *(D. Au.)*

Szwaycaryia.

Z Zurich piszą pod d. 30. Sierpnia: Zdanie Kommissyi celney Związku, podane ieszcze Seymowi, który takową na Posiedzeniu w dniu 17. Sierpnia wziął pod rozpoznanie, zawiera »przełożenia do ułatwiaiącego systematu cłowego dla przeprowadzania towarów, które spodziewane będą na gościńcu handlowym z Rorsach aż do Genewy, lub gościńcach ku północy od tegoż położonym.« Podług zdania tego, po zniesieniu dotychczasowych rozporządzeń dozwalaiących, nowy systemat cłowy powinien w poiedyńczych kantonach na 10letnią probę być stawiony, i podtenczas żadna opłata niema być powiększona. Wspomnione zdanie z odmianami, iakie Kommissyia Seymowa przełożyła, ma być ieszcze nakoniec oddane poiedyńczym Rządom Kantonów dla zasiągnienia ich opinii. Większa część Posłów okazała się mniey lub więcey przychylną wnioskom. — Aż do następniącego Seymu rzecz ta powinna być w 12 1/2 Kantonach, iako w téy mierze udział maiących, bliżéy przygotowaną.« *(G. Wied.)*

Podług wiadomości z Luzianny z dnia 1. Września przybyli tamże Hrabia Capodistria, Cesarsko Rossyyski Poseł na Dworze Londyńskim, Hrabia Moncenigo i Ces. Ross. Sprawuiący interesa w Szwaycaryi, Baron Krudener; ostatni wyieżdża z Szwaycaryi, i udaie się przez Paryż do Washingtonu, w charakterze nadzwyczaynego Posła i pełnomocnego Ministra Cesarza Jegomości Rossyyskiego przy Ziednoczonych Stanach Ameryki północney. *(D. Au.)*

Królestwo Polskie.

— Z Warszawy d. 26. Września. —

Rozkazem dziennym d. 23. Sierpnia (3. Września) b. r. w Moskwie datowanym posunieni zostali na wyższe stopnie: Jenerałowie dywizyi: Rożniecki Dowódzca iazdy, na Jenerała iazdy; Krasiński (Izydor) Dowódzca 2giey dywizyi piechoty, na Jenerała piechoty; Hauke Dowódzca korpusu artyleryi i inżenierów; Zastępca Ministra woyny, na Jenerała artyleryi; i Hrabia Krasiński (Wincenty), Jenerał Adjutant Jego Cesarsko-Królewskiey Mości Dowódzca Korpusu rezerwowego, na Jenerała iazdy, z zostawieniem go przy dotychczasowych iego obowiązkach. Na Jenerałów dywizyi: Jenerałowie Brygady: Biegański Dyrektor Kommissaryiatu ubiorczego, Żółtowski Dowodzca 1wszey Brygady 2giez Dywizyi piechoty, z przeznaczeniem na Dowódzcę teyże dywizyi, Kossecki Radzca Sekretarz Stanu, Hrabia Stefan Grabowski Minister Sekretarz Stanu, Weyssenhoff Dowódzca dywizyi ułanów, Rautenstrauch Jenerał Dyżurny, i Klicki Dowódzca dywizyi strzelców konnych. Na Jenerałów Brygady: Pułkownicy: Hurtyg Kommendant twierdzy Zamościa, Mycielski Kommendant korpusu Kadetów w Kaliszu, Czyżewski Dowódzca 2go pułku strzelców pieszych, z przeznaczeniem na Dowódzcę 1wszey Brygady 2giey Dywizyi pie-

choty, i Siemiątkowski pełniący obowiązki Szefa Sztabu głównego.

Dnia 11. b. m iako w uroczystość imienin J. C. Mci W. Xięcia Alexandra, Następcy Tronu, oraz Urodzin W. Xiężniczki Olgi, odbyło się nabożeństwo w Kościele S. Krzyża.

Dnia 14. Września odebrane listy donoszą, że w portach Baltyckich znacznie się podniosła cena zboża, a szczególniey żyta. W Gdańsku iuż płacono za korzec Złp. 17, a w tych dniach spodziewano się ieszcze wyższey ceny.

Rossyia.

Podług wiadomości z Moskwy odbyła się tamże Koronacyia Cesarza Mikołaia w d. 3. Września (nowego stylu) ze wszelką, iaka być może, wspaniałością i uroczystością. Miasto oświecone było rzęsisto przez trzy wieczory. Uroczystości przeznaczone na pamiątkę tego wiekopomnego zdarzenia, stósownie do Programu w Moskwie wydanego, trwać maią do d. 25. Września. (*D. A.*)

Gazety Berlińskie donoszą z Moskwy z d. 26. Sierpnia: Miasto nasze, iak sobie łatwo wystawić można: nadzwyczaynie teraz ludzie, i codziennie iest coś nowego. Mnóstwo znanych i sławnych mężów w każdym względzie przybyło do naszego miasta, i codziennie się onych liczba pomnaża. Radca Stanu Storch, autor znanego i w Niemczech działa: obraz Petersburga; Hrabia Caraman, z poselstwa Francuzkiego; Francuzki Jenerał Talon; Reprezentanci ślachty Gubernii Taurychiey i ślachty Gruzyyskiey z Tiflis. Widzieliśmy także w ostatnich dniach wieżdżaiącego Sułtana Sartay Czingissów z średniey Singizko kayzakiskiey hordy. Liczba Oficerów sztabowych i urzędników przybyłych w ośmiu ostatnich dniach wynosi 353. — Prawie codziennie bywaią obroty i przeglądy woyska a wszystkie odbywaią się z upodobaniem Cesarze Jegomości. Dnia 10. były obróty pułków gwardyi; N. Pan zadowolny był szczególniey z pięknego ieżdzenia i postawy Oficerów iazdy. W d. 13. odbyła się wielka kościelna parada, po którey podoficerowie i szeregowi otrzymali każdy po rublu, kieliszku wodki a z powodu posta po funcie ryb. Po rewii w d. 10. Sierpnia nastąpiła takaż sama gratifikacyia. Dnia 14. Sierpnia czyniła obroty iazda, z którey każdy podoficer i szeregowy odebrał po 2 ruble. I artyleryia odbierała większe często iak inne oddziały woyska nagrody; tak szeregowi pułku artyleryi przybocznego po ćwiczeniu w d. 16. Sierpnia otrzymali po 2 ruble, funcie ryb i kieliszku wódki, a inni wraz z niemiczyniący obroty tylko po rublu.

Zdrowie N. Cesarzowey Alexandry Feodorówny iest teraz w dobrym stanie, pobyt w przyiemnym pałacu Hrabiny Orłowey zdaie się, iż szczególniey miał pomyślny wpływ. Cesarz Jego Mość ciągle pożądanego doznaie zdrowia. Słabość Cesarzowey, zamieniły rozmowy publiczności w znaczną chorobę; teraz dowiaduiemy się z zaspokoieniem, że to było tylko osłabienie kilka dni trwaiące.

Z Petersburga d. 2. Września donoszą:

Rapporta Jenerała Jermołowa, dowódzcy w Georgii, doniosły o wpadnieniu Persów, w kilka mieysc należących do Państwa Rossyyskiego.

Z pierwszych tych wiadomości z pośpiechem przesłanych, nie można ieszcze rozpoznać znamienia tey zaczepki. Jestże ona skutkiem fanatycznych przepowiedni rozgłaszanych w Persyi od nieiakiego czasu, a które wielkie w niey zaburzenie wznieciły? Czyliż różne hordy nadgraniczne poszły za swoią chęcią do rozboiow, która ich ciągle uwodzi? Czyliż naczelnicy sprzyiali ich poruszeniom, czy też powściągnąć ich nie mogli, lub czyli naiazd tak niesprawiedliwy, tak nagły, przypisywać mamy samemu dworowi Perskiemu? Dwor ten mógłżeby zupełnie do tego stopnia przełamać pokóy i wiarę traktatów rękoymią iego będących? czyliż nagle umyślił uderzyć na nas bez powodów i celu? Takie nasuwaią się pytania, lecz Rząd nie może ich ieszcze rozwiązać.

Wzaiemne korzyści zapewnione Rossyi i Persyi traktatem Gulistanu, wzaiemne życzliwe stosunki zaprowadzone od czasu zawarcia tego aktu, brak wszelkich powodów do ważnego sporu, poselstwo Jenerała Maiora Mężykowa do dworu Szacha z oznaymieniem o wstąpieniu na tron N. Cesarza, i w celu umocnienia między dwóma Państwami stosunków sąsiedztwa i przyiaźni; przyięcie które otrzymał przybywszy na ziemię Persyi, względy iemu okazywane i oświadczenia przyiaźni Następcy tronu Perskiego; wszystko to wróżyło ustalenie i trwałość pokoiu. — Że na to poselstwo dwór Teheranu odpowiada nagłym napadem, że po tych oświadczeniach bezpośrednio następuie woyna bez wytłómaczenia się, bez wypowiedzenia, bez żadnego pozoru, któryby ią mógł usprawiedliwić; iest to zdarzenie tak dziwne że Rząd Cesarski nie uwierzy mu, dopóki nie otrzyma zupełnego potwierdzenia i autentycznych dowodów. Jakoż, gdy Jenerał Jermołow odebrał rozkaz, aby siłę siłą odpierał i oczyścił nasze granice z hord, które ie przestąpić ośmieliły się, z drugiey strony uroczystego zadosyć uczynienia domaga się od Szacha Perskiego. Rossyia zażądała od tego Xięcia bezpośredniey destytucyi i przykładney kary w przeciągu pięciu dni, naczelnika, który pierwszy zgwałcił granicę. Jeżeli mimo wszelkiey nadziei to zadosyć uczynienie danem nie będzie, Jenerał Jermołow natychmiast naprzód postąpi i zaczepnie

)( )(

działać zacznie; sprawiedliwość naszey sprawy zaręcza opiekę Boską woysku naszemu, a kara będzie równie świetna, iak obraza była zuchwałą i zdradziecką.

Publiczność regularnie będzie miała wiadomość z nayściśleyszą dokładnością o wszystkiem, co się dotyczyć będzie stanu rzeczy ze strony Persyi.

Turcyia.

Dostrzegacz Austryiacki pod napisem: »Z Konstantynopola d. 25 Sierpnia« donosi:

Sułtan, chcąc nagrodzić gorliwość i czynność owych Wielkorządców, którzy przy zaprowadzeniu nowego woyskowego urządzenia szczególniey odznaczyli się, nadał onym ieszcze nowe Sandszaki. Tak, Seraskier, Hussein Basza, do swey dotychczasowey Gubernii (Chodawendkiar, Kodsza Ili i Karassi) otrzymał Sandszak Muntesza, Iset Mehmed Basza Kutahii, Sandszak Angori i Karakissaru, Hassan Basza Smyrny, (wraz z Hamidem) Sandszak Aidin, Sarucban, Tekke, i Sighla, a Reuf Basza Boli (wraz Wiranszechir i Kastemuni) Sandszak Kangri. Dowodztwo zamku Warny poruczono Beglerbegowi Ali Szefit Baszy a dowodztwo twierdzy Ruszczuka Salachorowi, Hassan Adze. Nayznacznieysza odmiana zaś iest: złożenie dotychczasowego Wielkorządczy Alepu, Emin Wahid Baszy, do którego zdaią się być powodem zażalenia tamecznych obcych Konzulatów i kupców na dowolne uciski ze strony owego Wielkorządcy. Na iego mieysce mianowany został Wielkorządcą Alepu Jussuf Basza Seres, znany ze swoiey obrony Patrasu.

Ciągle pracuią około pomnożenia i wyćwiczenia nowych woysk. Dszebedszi (rusznikarze) są zniesieni a Bostandszi rozwiązani, aby ich zmieszać w nowey organizacyi. Topdszi (artylerzyści) otrzymali nowe mundury, ciemno niebieskie; Oficerów są suto złotem szyte. W stolicy i na prowincyiach panuie zupełna spokoyność.

Kapudan Basza zdaie się, że na teraz zaniechał zamiarów przeciwko wyspie Samos, która by się była poddała, gdyby był śmiało postępował i tak długo niezwłoczył, aż Sachturi ukazał się z częścią floty greckiey. Wielki ten Admirał zniweczywszy usiłowania branderów greckich w d. 31. Lipca i 3. Sierpnia i swoim admiralskim okrętem zatopiwszy dwa takich branderów, wysadził część swoiego woyska do lądowania przeznaczonego w porcie Saiadszick (w zatoce Scala nuova) przepłynął w d. 8. kanał Scio, i wieczorem dnia tegoż zarzucił kotwice pod Mityleną, dokąd w d. 9. cała udała się flota. Ztamtąd wysłał dwa brygi do Vurli, aby znowu część woyska, któremu szkodziło morze, wylądować, dawszy mu rozkazy połączenia się z resztą woyska pod Saiadszyck. Sam stał ieszcze w d. 15. pod Mityleną, oczekuiąc iak słychać odpowiedzi na doniesienie do Konstantynopola przez dwóch Tatarów posłane.

Podług listu z Alexandryi z d. 19. Lipca, flota, przeznaczona, aby Ibrahimowi Baszy dostawiła posiłków i potrzeb różnego rodzaiu, miała być gotową w początkach Sierpnia wyyść pod żagle i przewieść dywizyią 8 do 9000 ludzi; okręty egipskie, które nie powróciły do Alexandryi stoią w Nawarynie i Koron.

Z Morei i Archipelagu z powodu długo trwaiących północnych wiatrów niema wiadomości. Ze Smirny donoszą pod 18. t. m., że Wodz naczelny C. K. Marynarki, Jenerał Margrabia Paulucci, który przy końcu zeszłego miesiąca udał się do Nauplii iest tam co chwila spodziewany. Przed iego oddaleniem się z Tino *) w d. 23. Lipca, kazał oznaymić Primatom tey wyspy, iż za wszystkie nieprzyzwoitości i szkody na osobach lub maiątku tamże osiadłych Katolików dotąd często wyrządzanych; będą odpowiedzialnymi, i że gdy znowu przybędzie na to morze, za każdy gwałt podobnego rodzaiu żądać będzie ścisle zadosyć uczynienia.

C. K. Konzul w Egipcie P. Acarbi, zabawiwszy krótko w Smyrnie odpłynął do Alexandryi w d. 11. t. m. na C. K. brygu Montecuculi.

Powietrze zdaię się w tey stolicy ieszcze powiększać, w ostatnich dniach 14, sprzątło kilkaset osób z Greków, Franków Ormian i Żydów. Między Turkami mniey się teraz rozszerza. Przedsięwzięto różne sposoby, aby zapobiedz szerzeniu się tey zarazy między nowem woyskiem, ato przez odłączenie chorych, umieszczenie onych w osobnych szpitalach; przezco zdaią się być pierwsze kroki do zaprowadzenia kwarantanny w tey stolicy.

Własnie przy odeyściu poczty rozchodzi się wieść, iż między Persami a Rossyianami o obwód na granicy, do którego obie strony roszczą sobie prawo, przyszło do kroków nieprzyiacielskich.

---

*) Dostrzegacz wschodni z d. 18. Sierpnia, zawiera artykuł z Tino z d. 22. wspomnionego miesiąca o pobycie Margrabiego Paulucci na tey wyspie i o dawnieyszych działaniach tego naczelnego dowodcy przeciwko rozboynikom morskim, których następnie udzielemy.

Przy. Do. Au.

Redakcyia Józefa Bensy; Drukiem Piotra Pillera.